

Departamentul de Filosofie Practică și Istoria Filosofiei

Post vacant scos la concurs: **conferențiar universitar**

Poziția din statul de funcții: **21**

Disciplinele din planul de învățământ:

- 1. Instituții politice și sociale**
- 2. Libertate și mentalități**
- 3. Filosofie politică și socială**
- 4. Istoria ideilor politice**

Tematică & bibliografie

1. Instituții politice și sociale

Tematică:

- 1) Ce sunt instituțiile? Rolul analizei instituționale în cadrul științelor sociale
- 2) Paradigme fundamentale asupra instituțiilor politice. „Vechiul” și „Noul” instituționalism
- 3) Abordări și metode în analiza instituțiilor: perspectiva economică vs. perspectiva interpretativ-simbolică (sociologică)
- 4) Modelări explicative ale apariției instituțiilor:
 - Emergentismul instituțional: instituțiile ca evoluții „neintenționate” ale tranzacțiilor raționale voluntare
 - Constructivismul instituțional: instituțiile ca intenții ale tranzacțiilor raționale voluntare
 - Imperialismul instituțional: instituțiile ca și consecințe (intenționate și neintenționate) ale puterii (tranzacțiilor raționale nonvoluntare)
- 5) Dileme filosofice și dificultăți practice ale schimbării (reformei) instituționale: „dependența de cale”(North), logica acțiunii colective (Olson), „tragedia bunurilor comune” (Ostrom), problema: abandon, protest, loialitate (Hirschman)etc.
- 6) Diferența dintre instituții și organizații (politice și sociale): Instituțiile ca „sisteme de roluri” sau „sisteme de reguli”; Organizațiile ca „sisteme de relații”
- 7) Teorii ale instituțiilor politice: Teoria alegerilor publice (Buchanan, Tullock, Moe etc.)

8) Teorii ale organizațiilor politice: Teoria costurilor de tranzacție (Coase, Williamson, North)

Bibliografie:

- Axelrod, Robert (1984) *The Evolution of Cooperation*, New York, Basic Books.
- Buchanan, M. James și Tullock, Gordon (1962) *The Calculus of Consent: Logical Foundations of Constitutional Democracy*, de pe <http://www.econlib.org/library/Buchanan/buchCV3c1.html>
- Coase, Ronald (1937) „The Nature of the Firm”, *Economica*, New Series, Vol.4, No.16, 386-405.
- Cowen, Tyler (1988) “Public Goods and Externalities”, în *The Concise Encyclopedia of Economics*, www.econlib.org
- Dunleavy, Patrick (1991) *Democracy, Bureaucracy and Public Choice*, Prentice Hall.
- Eggertsson, Thráinn (1990) *Economic behavior and institutions*, Cambridge: Cambridge University Press.
- Hayek, A. Friedrich (1978) "Erorile constructivismului" în *Polis* 2/1999, București.
- Hayek, A. Friedrich von (1993) *Drumul către servitute*, București, Humanitas.
- Hayek, A. Friedrich von (1994) “Tipuri de ordine în societate” în A.P. Iliescu, *Limitele puterii*, București, All.
- Hirschman, O. Albert (1999) *Abandon, Contestare și Loialitate: Reacții față de declinul firmelor, organizațiilor și statelor*, București, Nemira.
- Laver, Michael (1997) *Private Desires, Political Actions: An Invitation to the Politics of Rational Choice*, London, Sage Publications Ltd.
- March, G. James și Johan P. Olsen (1989) *Rediscovering institutions: The Organisational Basis of Politics*, New York, The Free Press.
- North, C. Douglass (1990) *Institutions, Institutional Change and Economic Performance*, Cambridge University Press, N.Y.
- North, Douglass (1991) “Institutions” în *Journal of Economic Perspectives* – Volume 5, Number 1, p. 97-112.
- Olson, Mancur (2000) *Power and Prosperity: Outgrowing Communist And Capitalist Dictatorships*, New York, Basic Books..
- Olson, Mancur (1965) *The Logic of Collective Action*, Cambridge, Harvard University Press.
- Ostrom, Elinor (1990) *Governing the commons: The evolution of institutions for collective action*, Cambridge: Cambridge University Press.
- Peters, B. Guy (2000) *Institutional Theory In Political Science*, New York,

Continuum.

- Scott, W. Richard (2004) *Instituții și organizații*, Iași, Polirom.
- Solcan, Mihail – Radu (2004) *Instituții politice și economice*, București, Editura Universității.
- Vanberg, Viktor și James M. Buchanan (1990) "Rational Choice and Moral Order" în J.H. Nichols și C. Wright (ed.), *From Political Economy to Economics - and Back?*, ICS Press

2. Libertate și mentalități

Tematică

- 1) Paradigme ale conceperii libertății: libertatea anticilor vs. libertatea modernilor
- 2) Constituția libertății: supremația legii și drepturile individuale
- 3) Libertatea și statul de drept: reguli materiale vs. reguli abstracte
- 4) Piața liberă și instituțiile libertății: drepturile de proprietate și ale contractelor
- 5) Problema planificării și rolul cunoașterii în societatea liberă
- 6) Două valențe ale conceptului de libertate: libertatea de a governa și de a fi guvernat
- 7) Sferă publică vs. sferă privată. Limitele opiniei publice
- 8) Drumul spre libertate: Limitele economiei neoclasice în tranziția postdictatură
- 9) Despre importul instituțiilor democratice: problema mentalităților și a formelor fără fond

Bibliografie:

- Berlin, Isaiah (1996) Patru eseuri despre libertate, București, Humanitas.
- Buchanan, M. James (1997) *Limitele Libertății: Între anarhie și Leviathan*, București, Institutul European.
- Constant, Benjamin (1996) *Despre libertatea anticilor comparativ cu cea a modernilor*, Institutul European, Iași.
- Friedman, Milton (1998) *Liber să alegi. Un punct de vedere personal*, București, Ed. All.
- Hayek, A. Friedrich (1979) *Law, Legislation and Liberty*, Chicago: The University of Chicago.
- Hayek, A. Friedrich (1998) *Constituția libertății*, București, Institutul European.
- Hayek, A. Friedrich (1945) *The Use of Knowledge in Society*, disponibil on-line la <http://www.econlib.org/library/Essays/hyKnw1.html>

- Mill, John Stuart (1994) Despre libertate, București, Humanitas.
- Von Mises, Ludwig (1920) Economic calculation in the Socialist Commonwealth,
https://mises.org/sites/default/files/Economic%20Calculation%20in%20the%20Socialist%20Commonwealth_Vol_2_3.pdf
- Olson, Mancur (1982) Creșterea și declinul națiunilor. Prosperitate, Stagflație și Rigidități Sociale,, București, Humanitas.
- Olson, Mancur (1983) „Dictatorship, Democracy and Development”, în American Political Science Review, Vol. 87, No.3, September 1983
- Pejovich, Svetozar (2000) After socialism: where hope for individual liberty lies?, ICER, Working Papers.
- Popper, F. Karl (1993) Societatea deschisă și dușmanii ei, București, Humanitas
- Przeworski, Adam (2004) Institutions Matter? de pe http://politics.as.nyu.edu/docs/IO/2800/go_2004.pdf.
- Weber, Max (1993) Etica protestanată și spiritul capitalismului, București, Humanitas.

3. Filosofie politică și socială

Tematică

- 1) Concepte fundamentale ale filosofiei politice și sociale
- 2) Dreptatea socială
- 3) Egalitatea și problema inegalităților
- 4) Libertatea și conceptul de obligație politică

Bibliografie:

- Arnsperger, Christian; Van Parijs, Philippe (2000) Éthique économique et sociale, Paris, Éditions La Découverte.
- Dworkin, Ronald (1981) „What is equality?Part I: Equality of Welfare; Part II: Equality of Resources”, Philosophy and Public Affairs, Vol.10, pp. 185-246, 283-345.
- Iliescu, P. Adrian (2007) Etică Socială și Politică , București, Ars Docendi.
- Iliescu, P. Adrian (2014) Equality and Justice, București, Ed. Universității București.
- Gauthier, David (1986) Morals by Agreement, Clarendon Press.
- Goodin, E. Robert (1982) Political theory and Public Policy, The University of Chicago Press.

- Jean Hampton (1998) Political philosophy, Westview Press, USA.
- Mill, J. Stuart (1994) Despre libertate, Humanitas, București.
- Hayek, A. Friedrich (2001) Dreptatea socială ca atavism, în Filosofia socială a lui F.A. Hayek coord. A.P. Iliescu, Iași, Polirom.
- Nagel, Thomas (1991) Equality and Partiality, Oxford, Oxford University Press.
- Nozick, Robert (1997) Anarhie, stat și utopie, București, Humanitas.
- Rawls, John (1973) A Theory of Justice, Oxford: Oxford University Press, Oxford.
- Sen, Amartya (2004) Dezvoltarea ca libertate, București, Editura Economică.
- Thoreau, H. David (1906) Civil disobedience, disponibil on-line la adresa <http://www.walden.org/institute/thoreau/writings/Writings1906/04Cape/Civil%20Disobedience.pdf>
- Walzer, Michael (1983) Spheres of Justice, Oxford, Blackwell.

4. Istoria ideilor politice

Tematică:

- 1) Starea de natură: Hobbes, Locke, Rousseau
- 2) Contractul social și puterea politică. Necesitatea statului
- 3) Autoritate și legitimitate politică. Conceptul de „stat de drept”
- 4) Individualism și limitele autorității politice
- 5) Democrația și tirania majorității
- 6) Doctrină politică: liberalism, conservatorism, socialism, multiculturalism

Bibliografie:

- Arblaster, Anthony (1994) Democracy, Buckingham, Open University Press.
- Niccolo Machiavelli (1995), Principele, Minerva, București
- Thomas Hobbes (1996), Leviathan, Oxford University Press,
- John Locke (1999) Al doilea tratat despre cărmuire. Scrisoare despre toleranță, Nemira.
- Rousseau, Jean Jacques (2008) Contractul social, Minerva, București.
- Tocqueville, Alexis de (1992) Despre democrație în America, vol1 și vol.2, Humanitas, București.
- Hardin, Russel (2004) Liberalism, Constitutionalism, Democracy, Oxford University Press.
- Iliescu, A.P.; Socaciu, E.M. (1999) Fundamentele gândirii politice moderne, Polirom, Iași.

- Kymlicka, Will (2005) *Politica în dialect: naționalism, multiculturalism și cetățenie*, București, Arc.
- Knowles, Dudley (2001) *Political Philosophy*, Routledge, London.
- Popper, F. Karl (1945) „Paradoxurile suveranității” apărut în *Filosofie socială și filosofia științei*, 2000, ed. David Miller (2000), pp.337-346, Iași, Editura Trei.
- Oakeshott, Michael (1995) *Raționalismul în politică*, All, București.
- Rawls, John (1996) *Political Liberalism*, New York: Columbia University Press
- Solcan, Mihail – Radu (1998) *Arta răului cel mai mic*, București, All.